

A. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Από τη συχνότητα των θεμάτων, φαίνεται καθαρά ότι την πλειονότητα των εφήβων την απασχολούν θέματα που αφορούν στο σχολείο και ό,τι έχει σχέση μ' αυτό: το ζήτημα της παιδείας ως πνευματικής κληρονομιάς και των βασικών αρχών και αξιών που διέπουν τον σύγχρονο ελληνισμό και του ρόλου της Ελλάδας ως χώρας ευρωπαϊκής στην πιο κρίσιμη καμπή της ιστορίας της· το πολυσυζητημένο θέμα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, οι σχέσεις με τους καθηγητές, η επιστημονική και παιδαγωγική επάρκεια των καθηγητών, η υλικοτεχνική υποδομή κ.ά.

Από πολλούς εφήβους της επαρχίας γίνεται αναφορά στην κατάσταση των σχολείων στην ιδιαίτερη πατρίδα τους, με κοινή συνισταμένη το παράπονό τους, ότι αισθάνονται εγκαταλελειμμένοι και δεν έχουν ίσες ευκαιρίες με τους μαθητές των μεγάλων πόλεων.

1. ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

Αρκετοί έφηβοι ανησυχούν για τη διατήρηση της παράδοσής μας και επισημαίνουν ότι:

- Υπάρχει μίμηση και ξενομανία.
- Η είσοδος μας στην ΕΕ κρύβει κινδύνους για την παράδοση.
- Μας απειλεί η παγκοσμιοποίηση.
- Εξαφανίζονται σιγά-σιγά παραδοσιακά επαγγέλματα, όπως ο παραδοσιακός αργαλιός (κλείνει ο οργανισμός κατασκευής κιλιμιών στην Αιτωλοακαρνανία).
- Η Ελλάδα έχει δώσει τα φώτα του πολιτισμού σε όλο τον κόσμο, αλλά οι μεγάλοι της γης την εγκαταλείπουν.
- Ακόμα και εμείς οι ίδιοι δεν εκτιμάμε τον πολιτισμό και τις παραδόσεις μας. Δεν μαθαίνουμε την ιστορία μας.
- Ο πολιτισμός περνάει κρίση λόγω ανισομερούς ανάπτυξης πνευματικού και τεχνολογικού πολιτισμού. Το μόνο που έχει αξία είναι ο υπερκαταναλωτισμός. Οι άνθρωποι, έτσι, αλλοτριώνονται.
- Η Ορθοδοξία μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στα υπαρξιακά προβλήματα των Ευρωπαίων.
- Η επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα θα αποτελούσε δικαίωση για τη Μελίνα Μερκούρη και το Μακρυγιάννη.

- Ο σύγχρονος Έλληνας είναι προσκολλημένος στην κατανάλωση, την ατομική επιτυχία και το προσωπικό όφελος. Έχει χαλαρώσει το εθνικό αίσθημα.
- Στην επαρχία δεν υπάρχουν πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι ίδιοι οι κάτοικοι της επαρχίας δείχνουν απροθυμία για μια ποιοτικά ανώτερη πολιτιστική ζωή.
- Σε πολλά μέρη η αρχιτεκτονική δεν σέβεται την παράδοση του τόπου.

β. Προτάσεις

- Στα σχολεία να γίνονται πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις και εκπ/κές επισκέψεις.
- Να ενισχυθούν τα προγράμματα ανταλλαγής μαθητών.
- Να γίνονται συναντήσεις μαθητών από όλα τα μέρη της Ελλάδας και από την Κύπρο με θέματα σχετικά με την παράδοση.
- Να επιστραφούν τα γλυπτά του Παρθενώνα: είναι ευκαιρία λόγω Ολυμπιάδας.
- Να διοργανώνονται πολλά φεστιβάλ παραδοσιακών χορών, τραγουδιών και οργάνων.
- Να θεσμοθετηθεί μειωμένο εισιτήριο ή και δωρεάν είσοδος στο Μέγαρο Μουσικής.
- Στα σχολεία της επαρχίας να διατηρούνται οι τοπικές παραδόσεις.
- Να ληφθεί μέριμνα για το λαογραφικό μουσείο του Κιλκίς.
- Να προστατεύονται καλά οι αρχαιολογικοί χώροι της Κρήτης.
- Να προβάλλουμε συνεχώς τον πολιτισμό μας στο εξωτερικό.
- Να εκμεταλλευτούμε την Ολυμπιάδα για να προβάλλουμε τον πολιτισμό μας.
- Να γίνει βιβλιοθήκη και πνευματικό κέντρο στο Αιτωλικό.
- Να αυξηθούν οι ώρες διδασκαλίας της Ιστορίας.
- Να μη «πιθηκίζουμε» ξένα πρότυπα.
- Να ενισχύονται οικονομικά όλοι αυτοί οι Σύλλογοι, που συντηρούν τις παραδόσεις μας.
- Να δημιουργηθούν Κέντρα Ελληνικού Πολιτισμού στο εξωτερικό.
- Να προστατεύουμε τα μνημεία και τις αρχαιότητές μας.
- Να φτιαχτεί το αρχαίο θέατρο και το Ωδείο της Αρχαίας Κορίνθου.
- Να γίνει μεγαλύτερο το μουσείο Αρχαίας Κορίνθου.
- Να γίνει αρχαιολογική σχολή στην Κόρινθο.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

α. Επισημάνσεις

Σε πολύ μεγάλη συχνότητα οι έφηβοι διαπιστώνουν ότι τα σχολεία υπολειτουργούν, επειδή:

- Δεν έχουν την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή (εργαστήρια, Η/Υ, βιβλιοθήκες, αθλητικές εγκαταστάσεις) ούτε κατάλληλα κτήρια.
- Δουλεύουν σε διπλοβάρδιες ή συστεγάζονται.
- Δεν έχουν ούτε επιστάτες, ούτε φύλακες.
- Είναι πολλοί οι μαθητές σε κάθε τμήμα.

- Ανεπαρκής είναι και ο αριθμός των καθηγητών, ενώ οι διορισμοί γίνονται με μεγάλη καθυστέρηση.
 - Σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι καλές οι σχέσεις καθηγητών-μαθητών και, επί πλέον, οι καθηγητές δεν ενδιαφέρονται όσο πρέπει για το σχολείο και τους μαθητές τους.
 - Εξακολουθεί να υπάρχει βαθμοθηρία και ανταγωνισμός, που δηλητηριάζει τις σχέσεις των μαθητών.
 - Ακατάλληλα σχολικά βιβλία. Πολλά απ' αυτά πρέπει να ξαναγραφούν.
 - Δεν είναι επαρκές το κονδύλιο που διαθέτει το κράτος για την παιδεία.
 - Στην ουσία η εκπ/ση ούτε δωρεάν είναι ούτε ίσες ευκαιρίες παρέχει.
- Άλλα προβλήματα: Η κατάργηση του θεσμού των ανεξεταστέων περιορίζει τις ευκαιρίες του μαθητή.
- Η διατήρηση των πανελληνίων εξετάσεων στη Β΄ Λυκείου.
 - Η επιστημονική και παιδαγωγική ανεπάρκεια πολλών καθηγητών και η έλλειψη αξιολόγησής τους.
 - Τα φροντιστήρια, τα οποία, αυξανόμενα, απομυζούν οικονομικά τις οικογένειες των μαθητών.
 - Ο κίνδυνος από τα ναρκωτικά και τους εξωσχολικούς, λόγω ανεπαρκούς φύλαξης των σχολείων.
 - Ο ελλιπής καθαρισμός των σχολείων.
 - Ανυπαρξία σωστού επαγγελματικού προσανατολισμού.
 - Μεγάλος φόρτος εργασίας.
 - Ελλιπής η προετοιμασία στο Γυμνάσιο, ώστε να μπορούν οι μαθητές να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες του Λυκείου.
 - Έλλειψη ψυχολόγων στα σχολεία.
 - Διδασκαλία μαθημάτων από καθηγητές άλλης ειδικότητας.
- Έφηβοι των ΤΕΕ και Νυκτερινών Σχολείων επισημαίνουν ότι:
- Τα σχολεία τους είναι υποβαθμισμένα.
 - Δεν έχουν υλικοτεχνική υποδομή και τεχνολογικό εξοπλισμό.
 - Δεν έχουν βιβλία και καθηγητές.
 - Τα σχολεία κινδυνεύουν να γίνουν καφενεία, στέκια ναρκωτικών.
 - Είναι χαμηλό το επίπεδο μόρφωσης.
 - Μερικοί έφηβοι Εσπερινών Σχολείων επισημαίνουν με πικρία, πόσο δύσκολο είναι να είσαι μαθητής και εργαζόμενος ταυτόχρονα.

β. Προτάσεις

- Ολιγομελή τμήματα.
- Κατάργηση πανελληνίων εξετάσεων Β΄ Λυκείου.
- Επαναφορά θεσμού ανεξεταστέων.
- Να δοθούν περισσότερα χρήματα για την παιδεία.
- Καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή.
- Να διοριστούν επιστάτες και φύλακες.
- Να είναι μόνιμες οι καθαρίστριες.
- Όλα τα σχολεία να λειτουργούν στο δικό τους κτήριο και να είναι πρωϊνά.
- Να μην κλείνουν σχολεία στην επαρχία.
- Να καταργηθεί το «τεστ δεξιοτήτων».

- Να γίνεται αξιολόγηση των καθηγητών (κάποιοι προτείνουν, στην αξιολόγηση αυτή βαρύνουσα άποψη να έχουν οι σχολικοί σύμβουλοι και οι Δ/ντές των σχολείων).
- Διαρκής επιμόρφωση καθηγητών.
- Αναβάθμιση των ΤΕΕ.
- Ειδική μεταχείριση για τους μαθητές των νυκτερινών σχολείων.
- Μέτρα για την προστασία των σχολείων από τα ναρκωτικά.
- Μείωση εξεταζομένων μαθημάτων στις Πανελλήνιες.
- Να οργανωθεί καλύτερα η ενισχυτική διδασκαλία και να είναι για όλους.
- Σύνδεση των σχολείων με το internet.
- Έγκαιρος διορισμός καθηγητών.
- Μείωση ορίου συνταξιοδότησης καθηγητών.
- Αυξήσεις απολαβών καθηγητών.
- Αύξηση εκπ/κών εκδρομών.
- Συντήρηση σχολικών κτηρίων.

3. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Πολλοί έφηβοι επισημαίνουν ότι, παρ' όλο που η παρεχόμενη παιδεία πρέπει να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εξελίξεις, δεν πρέπει να χάνει τον πραγματικό της στόχο, ο οποίος είναι η ευρύτερη μόρφωση και καλλιέργεια και όχι μόνο η προσφορά γνώσεων. Διαπιστώνουν ότι η πρόσφατη εκπ/κή μεταρρύθμιση υπερτονίζει τον τεχνοκρατικό χαρακτήρα της εκπ/σης και φαίνεται να επιδιώκει να στρέψει πολλούς μαθητές στα ΤΕΕ.
- Η εκπ/κή μεταρρύθμιση έγινε πάνω σε ξένα πρότυπα, ήλθε πολύ ξαφνικά και επιβλήθηκε αυταρχικά. Πάντως, οι περισσότεροι αναγνωρίζουν ότι το σύστημα έπρεπε να αλλάξει, αλλά μετά από διάλογο με τους μαθητές.
- Η εκπ/κή μεταρρύθμιση έγινε με προχειρότητα.
- Το εκπ/κό μας σύστημα υποφέρει από πολύ συχνές αλλαγές και έχει κάνει τους μαθητές πειραματόζωα.
- Τα βιβλία γράφτηκαν βιαστικά και πρόχειρα.
- Τελικά, ούτε η παπαγαλία καταπολεμήθηκε ούτε τα φροντιστήρια περιορίστηκαν.
- Παρ' όλο που το εκπ/κό μας σύστημα προωθεί την Τεχνική Εκπ/ση, τα ΤΕΕ και ΙΕΚ είναι εντελώς ανοργάνωτα και χωρίς την κατάλληλη υποδομή.
- Το σχολείο αντιμετωπίζεται από πολλούς μαθητές σαν αγγαρεία. Είναι απωθητικό.
- Το εκπ/κό μας σύστημα δεν προάγει τις τέχνες και τον αθλητισμό, που είναι απαραίτητα για την ευρύτερη καλλιέργεια των μαθητών
- Αμφισβητείται αν και κατά πόσο το σχολείο λειτουργεί δημοκρατικά, αφού ο λόγος των μαθητών δεν εισακούεται.
- Μεμονωμένα παράπονα για αυταρχική συμπεριφορά καθηγητών.
- Οι καλές σχέσεις μαθητών-καθηγητών θεωρούνται σημαντική παράμετρος για την πρόσληψη των γνώσεων.

- Ο ρόλος των Μαθητικών Κοινοτήτων είναι υποβαθμισμένος.
- Στην πραγματικότητα η παιδεία μας δεν είναι ανθρωπιστική, αλλά προσφέρει μόνο μια σειρά από ασύνδετες γνώσεις.
- Το σχολείο είναι ένα συνεχές «εξεταστήριο».
- Το νέο σύστημα είναι περισσότερο αξιοκρατικό.
- Τα κυλικεία πωλούν πολλές φορές ακριβά και απαγορευμένα προϊόντα.

β. Προτάσεις

- Η εκπ/κή μεταρρύθμιση να ξεκινάει από το Δημοτικό και να προχωρεί σταδιακά στο Γυμνάσιο και Λύκειο.
- Να αποδεσμευθεί η εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο από τις επιδόσεις στο Λύκειο.
- 12χρονη υποχρεωτική εκπ/ση.
- Οι καταλήψεις ως τρόπος αντίδρασης των μαθητών.
- Να μειωθούν τα μαθήματα των Πανελληνίων σε 8.
- Να υπάρχουν καλές σχέσεις μαθητών-καθηγητών και να γίνεται διάλογος.
- Ο Δ/ντής του σχολείου να είναι κατάλληλος και να απαλλάσσεται από διδακτικά καθήκοντα, ώστε να παρακολουθεί την ποιότητα της δουλειάς στο σχολείο.
- Να δίνεται έμφαση σε μαθήματα γενικής μόρφωσης (μουσική, τέχνη, αθλητισμός, πολιτιστικές εκδηλώσεις).
- Να αναβαθμιστεί ο ρόλος των Μαθητικών Κοινοτήτων και να μετέχουν ενεργά στην όλη εκπ/κή διαδικασία του σχολείου τους.
- Να εισαχθεί μάθημα σεξουαλικής αγωγής.
- Να διορίζονται στα σχολεία ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί.
- Να δοθεί βαρύτητα στον Επαγγελματικό προσανατολισμό (ΣΕΠ).
- Οι καθηγητές εκτός από υλική ενίσχυση χρειάζονται και ηθική, ώστε να έχουν κοινωνική καταξίωση.
- Πρέπει να χρησιμοποιούνται, κατά τη διδασκαλία, περισσότερα εποπτικά μέσα.
- Να μην αλλάζει το εκπ/κό σύστημα συνεχώς και να μην αποτελεί η παιδεία χώρο πολιτικής αντιπαράθεσης. Τέρμα στους πειραματισμούς.
- Να αυξηθούν οι επαγγελματικές σχολές.
- Να αλλάξει το περιεχόμενο του μαθήματος των θρησκευτικών.
- Οι υπουργοί παιδείας να έχουν υποχρεωτικά υπηρετήσει, πριν γίνουν υπουργοί, στο χώρο της εκπ/σης.
- Διαφοροποίηση ανά μάθημα του συντελεστή αξιολόγησής του.
- Να αναβαθμιστεί η Δημόσια Εκπ/ση και όχι να αντικατασταθεί από την Ιδιωτική.
- Οι καθηγητές πρέπει να έχουν γνώσεις Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, ώστε να ξέρουν πώς να πλησιάσουν αποτελεσματικά τους μαθητές τους.
- Ειδική μέριμνα για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες.
- Υποτροφίες στους καλούς μαθητές, ως επιβράβευση αλλά και ως κίνητρο.
- Οι απόφοιτοι του Λυκείου, που θέλουν να μουν στο Πανεπιστήμιο, να φοιτούν πρώτα σε μια τέταρτη χρονιά, κολlegιακή. Από κει να γίνεται η επιλογή για την είσοδο στο Πανεπιστήμιο.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

α. Επισημάνσεις

Πέρα από τις γενικές κρίσεις που κάνουν για τους καθηγητές οι έφηβοι, που ασχολήθηκαν με το θέμα της εκπαίδευσης, αρκετοί ασχολούνται ειδικά με την αξιολόγηση των καθηγητών τους και επισημαίνουν ότι:

- Πολλές φορές η συμπεριφορά των καθηγητών δεν είναι η πρέπουσα.
- Κάποιοι είναι άδικοι και αυταρχικοί.
- Άλλοι είναι ηλικιωμένοι.
- Κάποιοι δεν έχουν τα προσόντα (επιστημονικά, παιδαγωγικά).
- Υπάρχουν, βέβαια, και τα φωτεινά παραδείγματα.

β. Προτάσεις

- Ανώτατο όριο ηλικίας το 55ο ή τουλάχιστον το 60ο έτος.
- Αξιολόγηση του έργου των εκπ/κών.
- Πρέπει να αντιδρούν και οι μαθητές, σε περιπτώσεις «κακών» καθηγητών.
- Να αξιολογούνται οι καθηγητές, πριν διοριστούν.

5. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

Σημαντικός αριθμός εφήβων προβληματίζεται με την κατάσταση, στην οποία έχει περιέλθει ο αθλητισμός και το αθλητικό ιδεώδες. Γενική είναι η διαπίστωση ότι το Ολυμπιακό ιδεώδες σβήνει, ο αθλητισμός έχει εμπορευματοποιηθεί, και έχει χάσει το περιεχόμενο που είχε στην αρχαία Ελλάδα. Ειδικότερα επισημαίνονται:

- Η χρήση απαγορευτικών ουσιών.
 - Ο χουλιγκανισμός και ο φανατισμός.
 - Η σπατάλη χρημάτων, ιδιαίτερα στο ποδόσφαιρο.
 - Η παραμέληση ερασιτεχνικού αθλητισμού.
 - Η έλλειψη αθλητικής παιδείας από το σχολείο.
 - Η σημασία μόνο στον πρωταθλητισμό.
 - Η ανυπαρξία αθλητικής υποδομής στη χώρα μας.
 - Οι απαράδεκτες ελληνοποιήσεις ξένων αθλητών.
 - Οι χρηματισμοί διαιτητών και παραγόντων.
-
- Ο Αθλητισμός προάγει τη συλλογική προσπάθεια και την άμιλλα, ενώ φέρνει κοντά τους λαούς.
 - Τα τελευταία χρόνια η πατρίδα μας έχει αρκετές διακρίσεις στον Αθλητισμό.
 - Δεν υπάρχουν ειδικοί κυνηγοί ταλέντων.
 - Ο αθλητισμός, και ιδιαίτερα οι ομάδες, είναι στα χέρια μεγαλοπαραγόντων, οι οποίοι κοιτάνε μόνο τα συμφέροντά τους.
 - Στην επαρχία η καλλιέργεια του αθλητισμού είναι ανύπαρκτη.

Ειδικά για τους Ολυμπιακούς αγώνες επισημαίνεται ότι:

- Είναι ένας θεσμός που γεννήθηκε στην Ελλάδα, και δικαιωματικά η Ελλάδα διοργανώνει τους Ολυμπιακούς του 2004.
- Έχουν πολύ μεγάλη σημασία για τη χώρα μας, και γι' αυτό πρέπει να είναι σωστή η διοργάνωση τους.
- Οι πολιτικοί μας δεν προβάλλουν το αίτημα για μόνιμη διοργάνωση των Ολυμπιακών στη χώρα μας.
- Οι αθλητικές εγκαταστάσεις στην επαρχία είναι ανύπαρκτες, κι έτσι με τους Ολυμπιακούς αγώνες θα προβληθεί μόνο η Αθήνα.

β. Προτάσεις

- Όχι στη χρήση αναβολικών.
- Γιατροί στα γήπεδα.
- Κρυφές κάμερες στα γήπεδα, για να συλλαμβάνονται οι ταραξίες.
- Να ενισχυθεί ο ερασιτεχνικός αθλητισμός.
- Να ιδρυθούν περισσότερα αθλητικά σχολεία.
- Αθλητικά κέντρα στην επαρχία.
- Να μη φανατίζουν τους οπαδούς τα ΜΜΕ.
- Μέσω της Ολυμπιάδας του 2004 να τονισθούν τα πανανθρώπινα μηνύματα του Αθλητισμού και να προβληθεί η ιδέα του Ολυμπισμού.
- Μόνιμη διεξαγωγή των Ολυμπιακών αγώνων στην Ελλάδα.
- Να αναβαθμιστεί ο Αθλητισμός στα σχολεία.
- Η Ολυμπία να αναδειχθεί σε παγκόσμιο κέντρο αθλητισμού.
- Να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο στίβο.
- Να παταχθεί η γραφειοκρατία για να γίνουν εγκαίρως τα έργα για τους Ολυμπιακούς του 2004.
- Να δουλέψουν εθελοντικά για την Ολυμπιάδα μαθητές και σπουδαστές.

6. ΓΛΩΣΣΑ - ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΕΝΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Η γλώσσα μας αλλοιώνεται λόγω εισροής ξένων λέξεων.
- Αρνητικός ο ρόλος των ΜΜΕ.
- Οι δημοσιογράφοι καταστρέφουν τη γλώσσα.
- Χρησιμοποιούμε ξένες λέξεις, ενώ έχουμε αντίστοιχες ελληνικές ή λόγω μόδας ή επειδή θέλουμε να κάνουμε τους προοδευμένους.
- Οι νέοι χρησιμοποιούν δικό τους γλωσσικό κώδικα, ως αντίδραση στην τυποποίηση της κοινωνίας.
- Οι νέοι σήμερα δεν μπορούν να εκφραστούν, γιατί δεν μαθαίνουν τη γλώσσα.
- Η γλώσσα μας είναι από τις πιο πλούσιες στον κόσμο και αποτελεί στοιχείο της εθνικής μας συνείδησης και ταυτότητας.
- Οι διανοούμενοι βρίσκονται μακριά από την πραγματικότητα και αρέσκονται σε ωραιολογίες και φραστικά πυροτεχνήματα.
- Και οι πολιτικοί δεν χρησιμοποιούν σωστά τη γλώσσα.
- Σωστά μπήκαν τα Αρχαία Ελληνικά από το Γυμνάσιο.
- Δεν διδάσκεται σωστά η γλώσσα στο σχολείο.

β. Προτάσεις

- Καλύτερη διδασκαλία Αρχαίας και Νέας Ελληνικής γλώσσας στο σχολείο.
- Να ελέγχεται η γλώσσα των ΜΜΕ από φιλόλογους.
- Οι μαθητές να ωθούνται να διαβάζουν λογοτεχνία. Για το λόγο αυτό πρέπει να γίνουν βιβλιοθήκες σε όλα τα σχολεία.
- Δημοσιογράφοι και πολιτικοί να προσέχουν πώς χρησιμοποιούν τη γλώσσα.

7. ΣΧΟΛΙΚΗ ΖΩΗ (ΤΕΧΝΗ - ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ)

α. Επισημάνσεις

- Η τέχνη έχει «εξοριστεί» από το σχολείο. Δεν υπάρχει, στην ουσία, αισθητική αγωγή.
- Η μουσική δεν γίνεται όπως πρέπει. Παραμελείται.
- Τα γιγαντογραφήματα τοίχου ως μορφή τέχνης δεν πρέπει να απαγορεύονται, γιατί στολίζουν τους «μουντούς» τοίχους.
- Σήμερα, δεν προάγεται η αυθεντική τέχνη αλλά τα προϊόντα της πολιτιστικής βιομηχανίας.
- Η ψυχαγωγία των νέων, σήμερα, είναι απλή ξενόφερτη διασκέδαση, που υπονομεύει την ψυχική τους υγεία.
- Η μουσική «Χέβι Μέταλ» αντιμετωπίζεται, αδίκως, από κάποιους ρατσιστικά. Ορισμένους από τους καλλιτέχνες και οπαδούς αυτής της μουσικής η Εκκλησία τους κατηγορεί για αποκρυφισμό και σατανισμό.
- Οι μαθητές, σήμερα, δεν έχουν καθόλου ελεύθερο χρόνο, λόγω φόρτου εργασίας (σχολείο-φροντιστήριο-διάβασμα).
- και το λίγο χρόνο που τους μένει, τον καταναλώνουν μπροστά στην τηλεόραση.
- Τα παιδιά φορτώνονται από μικρά με πολλές υποχρεώσεις και χάνουν την ξεγνοιασιά και την παιδικότητά τους.
- Οι μαθητές είναι κι αυτοί άνθρωποι που χρειάζονται ξεκούραση.
- Η ανυπαρξία ελεύθερου χρόνου δεν τους επιτρέπει να ασχοληθούν με τις ιδιαίτερες κλίσεις τους και άλλες εκδηλώσεις (πολιτιστικές, αθλητικές κ.ά.)
- Γενικά, σήμερα, οι άνθρωποι δεν έχουν στην ουσία ελεύθερο χρόνο, αφού λόγω αναγκών και καταναλωτισμού, είναι υποχρεωμένοι να κάνουν δύο και τρεις δουλειές.
- Ο ελεύθερος χρόνος είναι απαραίτητος για ξεκούραση, ψυχαγωγία και ανθρώπινη επικοινωνία.

β. Προτάσεις

- Να αναβαθμιστεί η αισθητική αγωγή στα σχολεία (μουσική, καλλιτεχνικά).
- Να καλλιεργούνται και να προωθούνται τα ταλέντα και οι ιδιαίτερες κλίσεις των μαθητών.

- Να συμβάλλουν τα ΜΜΕ στην προβολή της τέχνης και την καλλιέργεια της καλαισθησίας.
- Να γίνουν κινηματογράφοι και θέατρα σε όλη τη χώρα, για την ψυχαγωγία των ανθρώπων της επαρχίας.
- Μείωση του φόρτου εργασίας των μαθητών, ώστε να έχουν ελεύθερο χρόνο, ενώ παράλληλα πρέπει η πολιτεία να δημιουργήσει αθλητικά και πνευματικά κέντρα, για να μπορούν να ασχολούνται εποικοδομητικά κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.

8. ΘΡΗΣΚΕΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΚΛΗΡΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

Οι επισημάνσεις στο θέμα αυτό είναι άκρως αντιφατικές. Κάποιοι επισημαίνουν ότι:

- Το δικαίωμα της ανεξιθρησκείας είναι θεμελιώδες και, επομένως, πρέπει να σεβόμαστε τη θρησκεία όλων.
- Δυστυχώς, στην Ελλάδα υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος μη ορθοδόξων.
- Ο ανώτερος κλήρος είναι αρχομανής και καλλιεργεί το φανατισμό.
- Η θρησκεία μπορεί να διαπλάσσει ακέραιους χαρακτήρες.
- Η Εκκλησία προσφέρει στέγη σε φτωχούς.
- Η Εκκλησία είναι κιβωτός διατήρησης της γλωσσικής και εθνικής μας συνέχειας.
- Δεν γνωρίζουμε, όσο πρέπει, τη θρησκεία μας.
- Παραμελούνται τα θρησκευτικά στο σχολείο.
- Κινδυνεύουμε από την εισροή ξένων, που πιστεύουν σε άλλα δόγματα.
- Η Εκκλησία μας έχει σήμερα καινούριο πρόσωπο με το Χριστόδουλο, του οποίου τα λόγια παρεξηγούνται.
- Το κράτος υποβαθμίζει το ρόλο της Εκκλησίας, γιατί τη φοβάται, επειδή αφυπνίζει συνειδήσεις.

β. *Προτάσεις*

- Να γίνει διαχωρισμός Εκκλησίας Κράτους.
- Να μην αναγράφεται στις ταυτότητες το θρήσκευμα.
- Να μη διδάσκονται, όπως διδάσκονται σήμερα τα θρησκευτικά, αλλά ως ιστορία των θρησκειών.
- Να υπάρχει πραγματική ανεξιθρησκεία.
- Να μη γίνει διαχωρισμός Εκκλησίας-Κράτους.
- Να αναγράφεται, τουλάχιστον προαιρετικά, το θρήσκευμα στις ταυτότητες.
- Να ενταθεί η διδασκαλία των Θρησκευτικών. Περισσότερες ώρες.
- Να πηγαίνουν συχνά σε εκκλησιασμό οι μαθητές.
- Να έχουν ως πρότυπό τους τον Αρχιεπίσκοπο.
- Το κράτος να μην επιτρέπει τις αιρέσεις.
- Να αναρτηθεί στη Βουλή η εικόνα του Χριστού.
- Να αναπτυχθούν τα κατηχητικά.
- Η Εκκλησία να μισθοδοτεί τους ιερείς.

9. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Σήμερα, λόγω της τεχνολογίας, έχουν δημιουργηθεί πολλά επαγγέλματα. Επομένως, ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι απαραίτητος, για να μπορεί ο νέος να κάνει σωστή επιλογή επαγγέλματος.
- Στο σχολείο ο ΣΕΠ διδάσκεται από ακατάλληλους καθηγητές.
- Οι μαθητές αντιμετωπίζουν το μάθημα του ΣΕΠ με έλλειψη σοβαρότητας.
- Η οικογένεια πολλές φορές πιέζει το παιδί της να ακολουθήσει ένα επάγγελμα με μόνο κριτήριο το χρήμα.
- Πρόβλημα ανεργίας σε όλα τα επαγγέλματα.

β. Προτάσεις

- Η οικογένεια να μη πιέζει, αλλά να αφήνει την πρωτοβουλία στο παιδί.
- Να αναβαθμιστεί ο ΣΕΠ και να διδάσκεται από ειδικευμένους καθηγητές.
- Να ενημερώνονται οι νέοι από την πολιτεία για τα επαγγέλματα και τις θέσεις εργασίας.

10. ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Σοβαρό πρόβλημα ο αναλφαβητισμός στην Ελλάδα.
- Κατά κύριο λόγο το πρόβλημα το έχουν οι υπανάπτυκτες χώρες.
- Ο αναλφάβητος πέφτει εύκολα θύμα παραπλάνησης και φανατισμού.

β. Προτάσεις

- Βοήθεια οικονομική στους άπορους μαθητές, για να μη διακόπτουν το σχολείο.
- Επιμόρφωση ενηλίκων σε ειδικά σχολεία για αναλφάβητους.

11. ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Ο θεσμός ως ιδέα είναι καλός, γιατί επιτρέπει να ακουστεί η φωνή των εφήβων. Όμως, διατυπώνονται και ορισμένες επιφυλάξεις, όπως:
 - Η επιλογή των εφήβων δεν είναι εξ ολοκλήρου δημοκρατική. Θυμίζει σχολικό διαγωνισμό.
 - Η εργασία γίνεται στο σπίτι με τη βοήθεια του οικογενειακού περιβάλλοντος.
 - Δεν έχει ουσιαστικό αποτέλεσμα. Είναι μια τυπική διαδικασία, αφού κανείς, τελικά, δεν ακούει τη φωνή των εφήβων.

- Ζητείται υποκριτικά η γνώμη των νέων, αλλά κανείς δεν της δίνει σημασία.
- Πολλοί διαγωνιζόμενοι δεν γράφουν αυτά που πιστεύουν, αλλά αυτά που θεωρούν ότι είναι ικανοποιητικά για τους κριτές των γραπτών τους.
- Οι Έφηβοι βουλευτές έχουν καταντήσει ομοιώματα των βουλευτών.
 - Παρ’ όλα αυτά ο θεσμός μπορεί να αποδώσει. Αρκεί να αναβαθμιστεί από τους ίδιους τους εφήβους.
 - Η έλλειψη ελεύθερου χρόνου εμποδίζει πολλούς εφήβους να λάβουν μέρος στο θεσμό.

β. Προτάσεις

- Διατυπώνονται διάφορες απόψεις, όπως: Αν, πράγματι, η πολιτεία θέλει τη συνεργασία των εφήβων, τότε να δημιουργηθούν επιτροπές στα σχολεία, οι οποίες θα μελετούν τα διάφορα θέματα, στη συνέχεια θα συγκεντρώνονται σε επίπεδο νομού και θα κάνουν τις προτάσεις τους στην κυβέρνηση.

12. ΒΙΒΛΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Οι Έλληνες δεν διαβάζουν βιβλία. Οι μαθητές δεν διαβάζουν εξωσχολικά βιβλία, λόγω έλλειψης χρόνου και τηλεόρασης, αλλά και διότι τα σχολεία δεν έχουν βιβλιοθήκες.

β. Προτάσεις

- Να έχουν βιβλιοθήκη όλα τα σχολεία. Να εμπλουτισθούν οι ήδη υπάρχουσες.
- Να γίνουν βιβλιοθήκες στην επαρχία (ίσως και κινητές).
- Να δίνονται δωρεάν τα ξενόγλωσσα βιβλία στο σχολείο.

13. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

α. Επισημάνσεις

- Ιδιαίτερα σημειώνονται ζητήματα σχετικά με τις ανύπαντρες μητέρες και το AIDS.
- Πολλές κοπέλες πέφτουν θύματα, επειδή δεν έχουν σεξουαλική αγωγή.
- Στην Ελλάδα υπάρχουν προκαταλήψεις. Τόσο η οικογένεια όσο και το σχολείο ντρέπονται να μιλήσουν για σεξουαλικά θέματα στα παιδιά τους.
- Η έλλειψη σεξουαλικής αγωγής ευθύνεται κατά ένα μεγάλο μέρος και για το AIDS, διότι οι νέοι δεν ξέρουν πώς να προφυλαχθούν.

β. Προτάσεις

- Να εισαχθεί το μάθημα της σεξουαλικής αγωγής στο σχολείο.
- Να διδάσκεται από εξειδικευμένους καθηγητές.
- Να ενημερώνονται οι γονείς με διάφορα σεμινάρια.